

POSISJONSDOKUMENT BYGGEVAREINDUSTRIENS FORENING

Sak: Miljødokumentasjon av byggevarer
Dato: 3.11.2016
Vedtatt: 10.11.2016
Ansvarlig: Øyvind Skarholt
Spredning: Åpen

Et posisjonsdokument gir bakgrunn og beskrivelse av et prioritert saksområde for Byggevareindustrien. Dokumentet uttrykker Byggevareindustriens syn og tiltak.

SAKEN

Økt nasjonale markedskrav

Det er økende markeds- og myndighetskrav om at miljøegenskaper for byggevarer og materialer skal dokumenteres og informasjon skal fremlegges. Denne dokumentasjonen kreves enten for byggevarene alene, eller sett i en bygningskontekst.

Frem til for ganske få år siden har det primært vært energibehovet som har hatt fokus når man har omtalt bærekraftige byggverk. Ved at oppvarmings- og kjølebehovet reduseres og at byggene blir energileverandører blir miljøbelastningene i driftsfasen betydelig mindre enn tidligere. Byggevarene får dermed en større andel av de totale miljøbelastningene sett med en livsløpsbetraktning. Deler av næringen har begynt å etterspørre livsløpsvurderinger av hele bygget, inkludert byggevarene som er brukt til å oppføre bygget samt gjennom byggets livsløp. Gjennom slike livsløpsbetraktninger er man i stand til å miljøoptimalisere bygget ved valg av byggevarer som er tilpasset gitte funksjonskrav inkludert et krevende klima.

For at slike livsløpsbetraktninger skal være mulig å gjennomføre, er det nødvendig med troverdig miljødokumentasjon av byggevarene basert på livsløpsbaserte analyser.

Nasjonalt er BREEAM Nor er en sterk markedsdriver på det norske markedet og premierer miljødokumentasjon i form av EPDer for gitte produktgrupper. I tillegg stiller flere offentlige byggherrer som Statsbygg, Forsvarsbygg og Undervisningsbygg krav til dokumentasjon i form av EPDer for det mest brukte produktene. Det er også en begynnende etterspørsel etter EPDer i infrastrukturprosjekter. I flere ambisiøse byggeprosjekter beregnes klimagassutslippene for hele bygget, byggevarene inkludert, for å dokumentere kravoppnåelsen. De mest ambisiøse prosjektene har som mål at bygget skal være nullutslippsbygg over livsløpet noe som innebærer etterspørsel etter produkter med god miljødokumentasjon og lave utslipp.

Internasjonale signaler

Internasjonalt er det flere signaler fra EU som har og kan få stor betydning for dokumentasjon av byggevarer.

EU har siden 2013 arbeidet med PEF (Product Environmental Footprint)-metodik og PEF-piloter. Dette er en metodikk basert på livsløpsanalyser, med definerte produktkategorier, og mulighet for benchmark og klassifisering av enkelte produkter. Det er enkelte likheter mellom metodikken brukt for PEF og EPD, men det er også forskjeller bl.a. i LCA-metodik. Men den største forskjellen er at i PEF legges det opp til benchmark også for byggevarer. EU's Ecolabel vil trolig baseres på PEF-metodikken når den foreligger.

CEN TC 350 starter trolig opp arbeidet i løpet av høsten 2016 med å harmonisere EPD- og PEF-metodikken til en felles metodikk der målet er å beholde metodikken beskrevet i EN 15804 i størst mulig grad, som er grunnlaget for EPD for byggevarer. Utfordringen vil være å fortsatt beholde prinsippet om at byggevarer bør sees i en bygningskontekst i størst mulig grad.

Byggevareforordningen fra 2013 (CPE) innførte bærekraftig bruk av naturressurser som et nytt grunnleggende krav. Foreløpig er det ikke avklart hvordan dette kravet skal dokumenteres, men det forventes at dokumentasjonen baseres på internasjonal standardisering som beskriver hvilken metodikk som skal benyttes. Når dette er avklart, vil de harmoniserte produktstandardene revideres til å også dette grunnleggende kravet knyttet til bærekraftig bruk av naturressurser.

Dette kravet er i tråd med det som diskuteres rundt sirkulær økonomi i EU, dvs. hvordan fremme mer effektiv bruk av naturressursene samtidig med økt lønnsomhet og flere arbeidsplasser. Sentrale stikkord er bestandighet, reparerbarhet, mulighet for gjenbruk, bruk av resirkulert innhold og levetid.

Ecodesign av produkter (Energimerking) vurderer også å utvide kravene til mer effektiv bruk av naturressursene i tillegg til dagens krav til energieffektivitet. Kommisjonen har bedt CEN TC 350 om å utarbeide en ny europeisk standard knyttet til effektiv bruk av naturressurser som kan benyttes i tilknytning til ønskede Ecodesign-krav.

Mer effektiv bruk av naturressursene

Som denne oversikten viser er det betydelig aktivitet som enten er igangsatt eller under planlegging. Mye av den nye aktiviteten er knyttet til mer effektiv bruk av naturressursene i form av gjenbruk, resirkulering, bestandighet og levetid.

Behov for samkjøring av aktiviteter

Dersom flere av aktivitetene ikke blir samkjørte vil en risikere å få ytterligere dokumentasjons- og merkeordninger enn de som eksisterer i dag. Dette vil være uheldig både for byggevareprodusenter, men også resten av verdikjeden som skal etterspørre og bruke dokumentasjonen med mål om en bærekraftig byggenæring.

BYGGEVAREINDUSTRIEN MENER

For å bidra til kostnadseffektivitet og respekt for miljøkrav, mener Byggevareindustrien, på lik linje med CPE¹, at det er viktig at det etableres én omforent internasjonalt standardisert metode for miljødokumentasjon.

Byggevareindustrien anbefaler et miljødeklarasjonssystem for produkter som baserer seg på livsløpsanalyser (LCA) og som presenteres i form av en miljødeklarasjon (EPD) basert på internasjonale standarder (ISO 14025, ISO 21930, EN 15804).

¹ Construction Products Europe